

den underliggende problematik op til behandling.

Der er naturligvis mangehånde grunde til sikkerhedsrådets passivitet igennem disse mange måneder. Lad mig nævne et par: På den ene side respekten for et medlemslands territoriale integritet og for princippet om ikke-indblanding i et lands indre anliggender, og på den anden side stormagters tro på, at den direkte bilaterale påvirkning af parterne skulle vise sig mere virkningsfulde end en åben diskussion i rådet uden forhåndsviden om, hvorhen en sådan diskussion ville føre.

Der er vel i og for sig heller ingen, der med sikkerhed vil kunne hævde, at en rådsdebat ville have ført til et andet hændelsesforløb. Den efterfølgende bedømmelse er dog, at det burde have været forsøgt, og på det moralske plan er rådets passivitet vanskeligt forsvarlig.

Det dilemma, som medlemslandene følte sig stillet overfor, kom frem i talrige indlæg i generaldebatten.

Uden at disse indlæg antastede princippet om ikke-indblanding i staters indre forhold, afslørede de dog tydeligt den tvivl og uro, der melder sig overfor en konflikt af et næsten dramatisk omfang, som udfordrer fundamentale principper om menneskerettighederne, og som på direkte måde berører andre lande.

Som verden i dag er beskaffen, må man befrygte, at det vil blive nødvendigt igen og igen at stille dette spørgsmål, og man kan samtidig være næsten sikker på, at det næste eksempel ikke vil ligne Østpakistan-situationen, så lidt som denne lignede Nigeria-konflikten.

Først da krigen mellem Indien og Pakistan var en kendsgerning, trådte rådet sammen og behandlede situationen på subkontinentet i to faser, henholdsvis 4.-6. december og 12.-21. december 1971. Og i realiteten lykkedes det først rådet at nå til enighed om en tekst, efter at de to direkte involverede parter indbyrdes var kommet overens om at tiltræde teksten.

Det var nemlig i FN-regiet sagens særart, at disse to parter hver for sig blev støttet fuldt af en stormagt med vetoret. Det er i dette særlige lys, at rådets indsats må bedømmes.

Herudover falder det også i øjnene, at rådet til stadighed syntes at være bagefter udviklingen, og at resolutionsudkast som oftest så at sige var indhentet af den militære udvikling i området, inden de blev fremlagt.

Det er naturligvis vanskeligt som repræsentant for et land, der ikke er medlem af rådet, at udtale sig med sikkerhed, men det måtte falde en udenforstående iagttager i øjnene, at rådets forhandlinger var præget af mangel på koordination og på tålmodighed og opfindsomhed til at behandle konfliktens ekstraordinært komplicerede natur til bunds.

En analyse af de forskellige forslag viser, at der enten var tale om forslag, der tog parti for den ene eller den anden af konfliktens parter, eller om forslag, der koncentrede sig om to øjensynlige elementer: ildophør og tilbagetrækning men uden at gå dybt ind i problemet vedrørende krisens årsager eller de konsekvenser for den civile befolkning i Østpakistan, der ville følge af en inddisk tilbagetrækning.

Medens krisens militære løsning endnu lod vente på sig — samtidig med at udfaldet var givet — bekræftedes det igen og igen, at Sovjetunionen og Kina stod fuldstændigt urokkelige i hver sin lejr.

Endelig bør det noteres, at USA's holdning fandt udtryk i resolutionsforslag, som blev mødt med sovjetisk veto. USA var derfor udelukket fra at optræde som formidlende stormagt, hvad dets hidtidige holdning til de to parter i og for sig ikke skulle have umuliggjort.

Tilbage som kompromissøgende permanente medlemmer stod da alene Storbritannien og Frankrig, der understregede tilrådeligheden af at søge rådets forhandlings- og aktionsmuligheder udforsket til bunds, og som stod skeptiske overfor sagens henvisning til forsamlingen.

Om der overhovedet var sådanne muligheder er vel tvivlsomt, men dette ændrer intet ved, at rådets henvisning af sagen til generalforsamlingen for os fremtrådte som overilet og mindre velbetænkt. Forventningerne til at se sagen behandlet i et forum uden vetoret tog sig nærmest ud som selvopgivenhed og syntes ikke præget af et fornødent hensyn til de reelle magtforhold eller situationen i området. Der var på denne